

ACC. N.R. M. 7135 : 1-3.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *K. A. Larsson*
Härad: *Lunnebo* Adress: *Törlarp, Lagan*
Socken: *Berga* Berättat av:
Uppteckningsår: *1941* Född år ..... i .....

Konkreta julbrev. (se k. 7107.)
forts.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L. u. F. 34.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7135 : 1.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

A. H. Karason

Härad:

Lannebo.

Adress:

Västergården

Socken:

Berza

Berättat av:

Uppteckningsår:

1941.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVEnkelt julestykke.

L. U. F. 34

Tredjedagjul - om det inte
 då var helgdag. Kunde jag och vår
 älskade fru gamle Remmansdotters
 Johan Jönsson för precis när vi till
 skog på fred och vilobeda de träd,
 som skulle avverkas till husbehovs-
 vike, gårdstak och ved. Det kunde
 ju tänkas att det låg upp för
 djupa snömassor i skogen den dagen
 och då omöjliggjordes ju detta arbete.
 Efter Remmansdotters föm denna mor-
 gonsflykt invigde de båda gammarna
 julstas till julen gemensamt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7135:2.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

P. K. K.

Härad:

Tunnebo

Adress:

Tollag, Ringåsa.

Socken:

Perqa.

Berättat av:

P. K. K.

Uppteckningsår:

1941.

Född år

i

Det hände att julkalendern kom på sin
 början redan på samma afton och
 det var det också fråga om visiter.
 För så är välkommen på sidan
 vi var Ringåsa försvare på gam
 mat och det blev förberget i Tunne
 ringpladen och det behövdes fjäl i jor
 den och att man blev på pass
 tillfusa att man kunde göra
 öfver dem. Kom det till på och
 städ på till julen, så var det på
 mycket bättre. I julasjokken
 var det viktigt att berätta
 detta ringkä. Det rörde till på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7135:3.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

A. H. H. H.

Härad:

Linnest.

Adress:

Torslag, Linnest.

Socken:

Berga.

Berättat av:

A. H. H. H.

Uppteckningsår:

1941

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en livlig trafik på vägarna
till de värmländska lilla byarna
som: Cingläng, Myrorna, Lisa-
kärrer, Hulsäng och Hjulsås. Där
je varit ute och varit i Gården under
mellandagarna för att med sina
vänner som Arne och Bengt
sitt ringa till de gamla ställen
särskilt som mycket annat av den
gamla byggnadens minnenas
värld. Men där och stöda min-
ligen inte länge stannat och
hållarna ha för länge sedan varit.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Algot Gustafsson*
 Härad: *Uppvidinge* Adress: *Glittne, Norrkull*
 Socken: *Kottbäck* Berättat av: *Algot Gustafsson*
 Uppteckningsår: *1933 - 1935* Född år *1881* i *Norrkull, Kottbäck.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

<i>Toniten.</i>	<i>s. 1-2.</i>	<i>Utna H. 19.</i>
<i>Kalenderdagarna.</i>	<i>s. 3-5.</i>	<i>Utna H. 20.</i>
<i>Engelska sjukhuset.</i>	<i>s. 6-7.</i>	<i>Utna H. 23.</i>
<i>Sjukvårdning.</i>	<i>s. 8-9.</i>	<i>Utna H. 25.</i>
<i>Offerväst.</i>	<i>s. 10.</i>	<i>Utna H. 27.</i>

Skriv endast på denna sida!

1)

ACC. N:R.

A. 7136 : 1.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1933 ..... Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulm. H. 19.

Tomten.

a) Tomten här i orten kallades tomte, tomtegubbe.

b) Han tänktes vara en god varelse. Man kunde vara glad att ha en tomte i gården.

c) Man menade att tomten såg ut som en gubbe, som en mycket lillgammal människa. Han var klädd i grå kläder med en röd toppmössa på huvudet.

d-u) Nej.

Det berättas, att tomten vakade över god ordning och renlighet, både dag och natt, inne och ute, i gården. Om husfolket har

Skriv endast på denna sida!

2)

ACC. N:R.

No. 7136 : 2.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1933 ..... Född år 1881 ..... i Norrhult, Nottebäck .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulmav. H. 19.

sinne för ordning, arbetsamhet och sparsamhet då hjälper tomten till så gott han kan och drar till gården så att säden blir dryg i lador och bingar, och kreaturen bli friska och feta.

Om nybyggnader skall uppföras på gården, hjälper tomten till med arbetet om nätterna.

-----ooOoo-----

Skriv endast på denna sida!

1)

ACC. N:R. *No. 7136:3.*

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1934 ..... Född år 1881 ..... i Norrhult, Nottebäck .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om kalenderdagar.

Umsä. N:o 20.

- a. Korna släpptes ut på bete för första gången på våren den 25 maj, Urbanusdagen. Fåren släpptes vid samma tid.
- b. I dessa trakter av Småland har ej funnits fäbodväsen.
- c. Linet såddes på Karolinadagen, den 20 maj.
- d. Kornet såddes i sista veckan i maj. Sexradigt korn förekom.
- e. Havren såddes i andra veckan i maj.
- f. Vårråg såddes den 1 maj, höstråg omkring den 10 september.
- g. Det odlades inget vete fordom.
- h. Ärterna såddes omkring medio av maj.

Skriv endast på denna sida!

2)

ACC. N:R.

M. 7136:4.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1934 ..... Född år 1881 ..... i Norrhult, Nottebäck .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Utmärkt N. 20.

- i. Bondbönorna sattes Blendadagen, den 27 maj.
- j. Rovor odlades någon gång obetydligt.
- k. Potatisen sattes den 15-18 maj.
- l. Ängsslåttern började den 1 juli och myr- och kärsslåttern några dagar senare.
- m. Man började skära rågen omkring den 1 augusti; kornet och havren började skäras i slutet av augusti.
- n. Den första metardagen var Kristihimmelsfärdsdag.
- o. Man skulle börja bada ute midsommarafton, och sluta den 6 september.

Skriv endast på denna sida!

3)

ACC. N:R.

N. 7136:5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Algot Gustafson
Härad: Uppvidinge Adress: Glittne, Norrhult
Socken: Nottebäck Berättat av: Algot Gustafson
Uppteckningsår: 1934 Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulmia N. 20.

p. Man började gå barfota omkring den 1 juni.

q. Man slutade använda lyse inomhus Urbanusdagen, den 25 maj.

r. Ingen minns när skallgång efter varg ägde rum.

s. Svaren avse tiden omkring 1875-80.

-----oooOooo-----

Skriv endast på denna sida!

1) ACC. N:R. M. 7136:6.
Landskap: Småland Upptecknat av: Algot Gustafson
Härad: Uppvidinge Adress: Glittne, Norrhult
Socken: Nottebäck Berättat av: Algot Gustafson
Uppteckningsår: 1934 Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Utmått Nr. 23.

Engelska sjukan.

1. Den benämndes skervan i ortens mål.
2. Sedan omkring medio av förra århundradet är ordet ältan känt i målet. Därmed benämndes en art av engelska sjukan.
3. Det fanns alltså två slag av engelska sjukan: Ältan och skervan.
4. Den ena formen av engelska sjukan var ältan, och yttrade sig i magens uppsvälldhet. Den andra formen, skervan, yttrade sig i vekhet i rygg och leder.
5. Förebyggande åtgärder var att låta barnet intaga blåbärssaft, en sked varannan dag.

Skriv endast på denna sida!

2)

ACC. N:R.

No. 7136:7.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Algot Gustafson
Härad: Uppvidinge ..... Adress: Glittne, Norrhult
Socken: Nottebäck ..... Berättat av: Algot Gustafson
Uppteckningsår: 1934 ..... Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Umskr. N. 23.

6. Man ansåg, att orsaken till de olika slagen av sjukdomen var olämplig föda, och andra oförklarliga anledningar.

7. Botemedlen, som användas mot engelska sjukan, var, mot ältan:
Magen smörjes med salva av bocktalg och ätticka, och omlindas med en ylleschal. Därmed fortsattes i 4 a 5 veckor.

Mot skervan: Man uppbyter en pionört, och tar med handskad hand en av örtens äggformiga rötter och lägger i en liten vävpåse, som fästes på barnets hals. Påsen med roten uppbrännes efter 9 dygn.

8. Andra föreskrifter för botandet av engelska sjukan funnos icke.

---==ooOoo==---

Skriv endast på denna sida!

1)

ACC. N:R. *No* 7136:8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Algot Gustafson
Härad: Uppvidinge Adress: Glittne, Norrhult
Socken: Nottebäck Berättat av: Algot Gustafson
Uppteckningsår: 1935 Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Umsat. 25.

Tjuvmjölkning av andras kor.

1. Det tjuvmjölkkande väsendet kallades mjölkhare, dessehare.
2. Dessa tillverkades på så sätt, att man dels spingade furustickor, och dels tog stickor av gamla såll och brände i båda ändar en torsdagskväll, helst i påskveckan.
3. Mjölkharen kunde skjutas med bössa, laddad med silverkula.
4. Den trollkunniga käringen använde brända stickor i form av en hare, som inkastades i fähusen, blott som den synliga representanten för mjölkharen.

Skriv endast på denna sida!

2)

ACC. N:R.

M 7136:9

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1935 ..... Född år 1881 i Norrhult, Nottebäck .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulva. H. 25.

5. Man kunde se, att korna mjölkade blod, som bevis för att en trollhare varit framme.

6. Med trollsmör menas det smör, som trollhararna råkade spilla, då de voro i farten med att tjuvmjölka andras kor. Det var en liten gul svamp, kanske *Fuligo septica*.

-----oOo-----

Skriv endast på denna sida!

1)

ACC. N:R.

No. 7136:10.

Landskap: ..... Småland ..... Upptecknat av: ..... Algot Gustafson .....
Härad: ..... Uppvidinge ..... Adress: ..... Glittne, Norrhult .....
Socken: ..... Nottebäck ..... Berättat av: ..... Algot Gustafson .....
Uppteckningsår: ..... 1935 ..... Född år 1881 ; Norrhult, Nottebäck .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ulm. K. 27.

Offerkast.

- 1) På några platser vid vägar, har man brukat kasta ris-
kvistar, då man gått förbi.
- 2) En sådan hög kallades varpehög, bålhög.
- 3) På sådant ställe har någon omkommit eller blivit mördad.
- 4) Man kastade endast av ovanstående anledning.
- 5) Man kastade även vintertid, ty det fanns gott om enbuskar.
- 6) Då man kastade, skulle man säga: "Bliv vid jord!" eller,
"Var fäst vid jord!"

-----0000000000-----

Skriv endast på denna sida!